

RODITELJE NE PAMTIM, SPASIOCE NE ZNAM

Isak Finci rođen je u Sarajevu 27. juna. 1937. godine. *Ud oca Cadika-Cezara i majke Tamare-Rike Finci, rođene Ergas. Bio je jedino dete u porodici.*

U ratu su mu stradali otac, majka i mnogi članovi šire porodice.

Od 1951. godine živi u Izraelu, gde se iselio kao pitomac Dečjeg doma Jevrejske opštine Beograd.

Oženjen je i ima dva sina i kćerku.

Kada je rat počeo, imao sam četiri godine. Sve što znam o tom vremenu saznao sam od starijih.

Sjećam se da sam u Đakovu sa majkom šetao između ograde i da je bilo dosta snijega. Rekli su mi da sam stalno spavao. Mislim da sam bio bolestan. Kada sam se probudio, bio sam bez moje mame, u bolnici blizu Osijeka. Ispričali su mi da me je uzela ćerka moje tetke koja se zvala Cilika Altarac, kada je pobjegla iz Đakova. Na bijeg ju je nagovorio njen drug Mihail Atijas koji je bio u Đakovu na prisilnom radu. Pobjegli su sa mnom. Mihail me je stavio pod šinjel i hladio me snijegom jer sam imao visoku temperaturu.

Prema priči, Mihail je planirao ovaj bijeg. Čekao je da pada snijeg da bi prekrrio naše tragove kada izađemo iz logora Đakovo. Mene su kod Osijeka predali u bolnicu, ne znam kakvu. Cilika je uredila sa nekom časnom sestrom u bolnici da sakrije podatak odakle dolazim i ko sam. To mi je pričala kada smo se kasnije našli.

Ne sjećam se kada sam ozdravio. Pred očima mi proleću samo pojedini događaji i slike.

Najedanput sam se našao na kamionu, u zbjegu. Bilo je nekoliko kamiona u koje su ukrcali nas djecu i ti kamioni su sačinjavali dječji dom i tu su brinuli o nama. Naime, partizani su oslobodili ovo područje kratko vrijeme pošto su me donijeli u bolnicu. Našao sam se u domu koji se nalazio na kamionima. Stalno smo dobivali naredbe od kurira kada je trebalo da nastavljamo kretanje. Sjećam se da nas je bilo mnogo, nas izbjeglica.

*Deca Dečjeg doma „Lag baomer“ u Beogradu 1946,
među kojima je bio i Isak Finci do iseljenja u Izrael*

Cilika je pričala da su mnoga djeca već poumirala od tifusa u Đakovu prije moga bijega. Moja majka joj je onda rekla: „Uzmi ga! Ili će umrijeti na putu ili ćeš uspjeti naći za njega negdje bolnicu ili doktora.“ Majku više nikada nisam vidio, stradala je u Đakovu. Kada sam posjetio Đakovo, nisam našao njen grob.

U Đakovu su bili majčina sestra Elza, rođena Ergas, udata Altarac, Cilikina majka. Sahranjena je u Đakovu. A prema spisku u knjizi, izgleda da sam i ja umro u logoru, što nije tačno.

Mi smo zapravo bili u partizanskom zbjegu. Sjećam se da je jedan vozač pobjegao kamionom pa su nas sve strpali u drugi kamion i da je

tada bilo vrlo tijesno, nije bilo mjesta. O tome su pričale njegovateljice, ja se toga više sjećam iz njihovih priča.

1667
16. IX. 8.

PRILJAVNICI OT LIKU I HZGOM,

Beograd.

U Dođiji dom ove Opštine prijavili su kao pitome i niže navedeni učenici, ratne siročad ne inostranstvu i školovanju i to:

- 1/ Finci Isak sin Odika i majke Zuzaro rođjene organ, rođjen 27.VI.1937. u Brcjevu;
- 2/ Bošid Juda, sin Avrama i majke Amule rođjene Centilj rođjen 11.VII.1934 u Brcjevu;
- 3/ Nojica - Mario - Avijac sin Botnar Josifa i majke Blanka rođjene Ranto, rođjen 23.IX. 1938 u Sarajevu;
- 4/ Lidije Šlinger kći Harmana i majke Lucije rođjene Arduca, rođjena 24.IX.1936 u Zogrebu;
- 5/ Alchizari Albert sin Marije i majke Erno rođjene Klesar rođjen 26.IX.1936 u Brcjevu;
- 6/ Albert Jusofije sin Jakova i majke Ursicije rođjene Kotaršvec, rođjen 20.II.1936 u Beogradu.

Koli se prijavi otnak da imenovane pitome izvoli se priloženim dokumentima prijaviti.

-mrt fočama - sloboda narodu!

Po nalogu Protodnika
Sekretar:
[Signature]

Dva dokumenta iz kojih se vidi da je Isak Finci bio ptomac Dečjeg doma Jevrejske opštine u Beogradu (gore) i da se njegovo ime nalazi na spisku dece koja su sa alijom 1951. iselila u Izrael

128	46	Fenjaš /Majer/ Anica	1937	Beograd	Rasvoden. Prilog is- ljam oca sa dete od 17.III.51.
129	46	Deja	1948		
130	9	Finci /Judik/ Isak	1937	Sarajevo	Prijavio se ispravu o postojanju staroca i odobrenje 1080 i reana grada Be- rjeva Verovaca socijstarenje i maršdravije br.4007/51 od 6.III. 51.g.
131	53	Iret /Pavle/ Dara	1925	Novi Sad	Isakoviti brak, venčani 17.II.51. Prilog: van šanon, overenje NO i reana u Sta- da br.3115 a. 24.II.51 o vanred- nom životu braćnih drugova i molb Finc Isakoveš Josef Iselie 1948 u Izrael.
132	21	Fišer /Mibajlo/ Prcanja	1926	Novi Sad	Prilog anglaament Fis Kulturnog saveta Voj- vodine od 19.II.51 sa iseljeniča.
133	54	Fišer /Klan/ Jelisaveta	1926	Novi Sad	Isakoviti brak, venčani 21.VII.49. Molb Izrael Iselie u Izrael u John 1949 g. Prilog: venčanje, svančanje sve- doka i molb Fis Isakoveš.
134	47	Fišer /Joel/ Jolanda	1928	Beograd	Putuje sa Mirko Bartulović Jusano, Beograd.
135	24	Fišer /Vilja/ Margita	1926	Zabotin	

Ne znam koliko je trajalo, ali se sjećam da sam počeo da prelazim iz doma u dom za ratnu siročad da bih na kraju stigao u Dom u Banjaluci. Potom smo pošli u Liku. Trebalo je da dođemo na aerodrom odakle bismo bili prebačeni u Italiju. I to je uspjelo. Bio sam prebačen u Veneciju. Tamo je bilo mnogo jugoslovenskih izbjeglica. Valjda je Venecija još bila okupirana pa su nas smjestili u neki samostan. Naše

njegovateljice bile su časne sestre. Jedna od njih se vrlo vezala za mene, zvala se Sebastijana. Ona mi je rekla: „Niste vi vjera, vi ste narod.“ U samostanu smo imali dovoljno hrane i odjeće. Poslije svih bjegova, to je bio raj. Ona je pričala da je učila u Jerusalimu i da tamo naša braća ratuju i spremaju nam državu. „Nalijepila“ mi je bolest cionizma, a tada sam imao samo pet godina. Već u šestoj sam došao do saznanja da moram biti izbjeglica jer sam Jevrejin. Morao sam da se vrtim po domovima u kojima je ponašanje bilo vrlo grubo, u njima je bilo djece raznih vjeroispovijesti, djece često ostale poslije bombardiranja. Ali, susret sa sestrom Sebastijanom, koja mi je pružila ljubav, učinio je da sve bude potpuno drugačije. Tu, u domu u Veneciji, počeli su da nas uče alef-bet.

Kad se završio rat, Jugoslavija je tražila da se djeca – siročad vrate u domovinu. Tako sam stigao u dom u Banjaluci, bilo nas je svih narodnosti i manjina. Tada sam stupio u vezu sa porodicom iz Sarajeva. To su bili moj ujak Josip Ergas, jedna od maminih sestara Dora Ergas Matko i baka koja je ostala živa, Rahel Ergas. Ona je takođe bila u izbjeglištvu sa Cilikom, i obje su preživjele. Cilika je živjela u Izraelu sve do smrti, 1999. godine.

Porodica me je uzela i odvela u Sarajevo, gdje sam živio u roditeljskoj kući, u Hadži-Durakovoj 8. Moji su 1948. doznali za Dječji dom u Beogradu. Prešao sam tamo i od 1948. do 1951. živio u Visokog Stevana 2. Moja porodica je ekonomski bila u vrlo teškom položaju pa su me smjestili u Dom. Anka Štajn, upravnica Doma, planirala je da me preveze u Izrael. Našla je porodicu koja se brinula o meni do odlaska. Bile su to Sarajlije, dr Mojše Alkalaj, njegova žena Reni i sin David, dvije godine stariji od mene.

U Izraelu su me odmah primili uz pomoć organizacije Aliat hanoar u kibucu Hama Apil, blizu Hedere. Od Jugoslovena, tamo smo došli samo jedna djevojčica, zvala se Zdenka, i ja. Radio sam pola dana a pola dana učio, iako sam bio vrlo mlad. Takvo je bilo vaspitanje u kibucu.

Razumio sam da sam došao u zemlju opkoljenu neprijateljima. Po ubrzanom postupku završio sam poljoprivrednu školu koja je imala desetogodišnji program. Poslije završetka škole prešao sam u drugi kibuc, gdje sam postao stalni član, u Ein Dor, što znači Izvor pokoljenja.

Godine 1956. prešao sam u vojsku, u padobranske jedinice. Poslije šestodnevnog rata ostavio sam kibuc i od tada živim u Kirijat Ata. Radio sam 27 godina u kompaniji za telefone „Bezek“. Oženio sam se

1973. godine sa Lili Halali, Jevrejkom rođenom u Iraku. Imamo dva sina i kćerku.

U ratu su stradali mnogi iz moje porodice. Mog oca su odveli na prisilan rad odmah 1941. godine. Optužili su ga, sa drugima, kao komunistu i strijeljali u Kovačićima, kraj Sarajeva. Oca se ne sjećam, nemam ni njegovu sliku i ne bih ga prepoznao i da je našem. Baka mi je pričala da su ga osudili u Vijećnici. Sjećam se da me je majka donijela na rukama i rekla: „Reci zdravo tati.“ Ja sam se trgao, slika čovjeka sa bradom iza rešetaka nije mi se dopadala. Htio sam da odem odatle, a to je bio naš posljednji susret.